

Lige muligheder for piger og drenge i Aarhus Kommune – hvad er status?

20. juni 2016
Side 1 af 13

På baggrund af Ligestillingsudvalgets handleplan for ligestilling og mangfoldighed 2015-2016 er der foretaget analyser af forskelle mellem drenge og piger i Aarhus Kommune på en række indikatorer, der belyser aspekter af både læring og udvikling, trivsel og sundhed og fællesskaber/rummelighed.

Hensigten med dette dokument er at give indblik i, på hvilke områder, piger og drenge klarer sig forskelligt. Det påpeges, at dette ikke udgør en udtømmende status på ligestilling mellem piger og drenge. Dels er kun udvalgte indikatorer medtaget, dels er der mange forhold, hvor vi endnu ikke har tilgængelige data (særligt 0-6-års området). Endvidere spiller mange andre faktorer end køn, eksempelvis social baggrund, også ind på de udvalgte indikatorer, hvilket ikke er fremhævet i denne fremstilling.

Analyserne i dette dokument belyser status på forskelle mellem drenge og piger på følgende punkter:

- Udsættelse af skolestart
- Specialklasselever
- Trivsel og mistrivsel
- Fravær
- Resultater ved 9.klassesprøverne
- Overgang til ungdomsuddannelse
- Særlige mønstre for de elever, der klarer sig allerbedst ved 9.klassesprøverne

Overordnet set viser data, at der på en lang række områder er betydelige forskelle mellem, hvordan piger og drenge klarer sig fagligt og hvordan de trives. Dette peger på et behov for at få indarbejdet kønsfokus i arbejdet med børnene og de unge – således at vi sikrer et tilbud, der løfter alle børnene og de unge bedst muligt. Herunder er der også behov for at reflektere over egen praksis og hvordan vi bevidst og ubevidst møder børnene med forskellige forventninger – og herigennem at identificere på hvilke punkter, vi kan blive bedre til at skabe et tilbud, der understøtter alle børns potentialer, uagtet deres køn.

BØRN OG UNGE
Pædagogisk afdeling
Aarhus Kommune

Læring og Udvikling
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 89 40 48 71

E-mail:
lu@mbu.aarhus.dk
Direkte e-mail:
fmg@aarhus.dk

Sag: 15/034412-3
Sagsbehandler:
Frida Mølgaard Gravesen

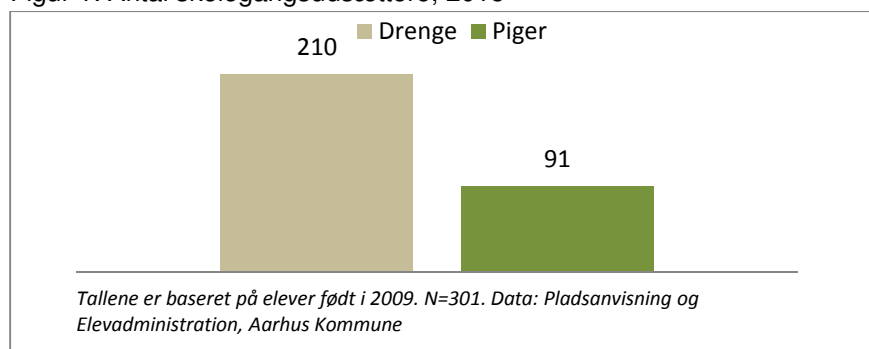

Udsættelse af skolestart

Figur 1 viser antallet af drenge og piger, der blev skolegangsudsættere ved skolestart 2015. Som det fremgår af figuren blev mere end dobbelt så mange drenge som piger skolegangsudsættere ved skolestart 2015, idet 69,8 % af skolegangsudsætterne var drenge.

20. juni 2016
Side 2 af 13

Figur 1: Antal skolegangsudsættere, 2015

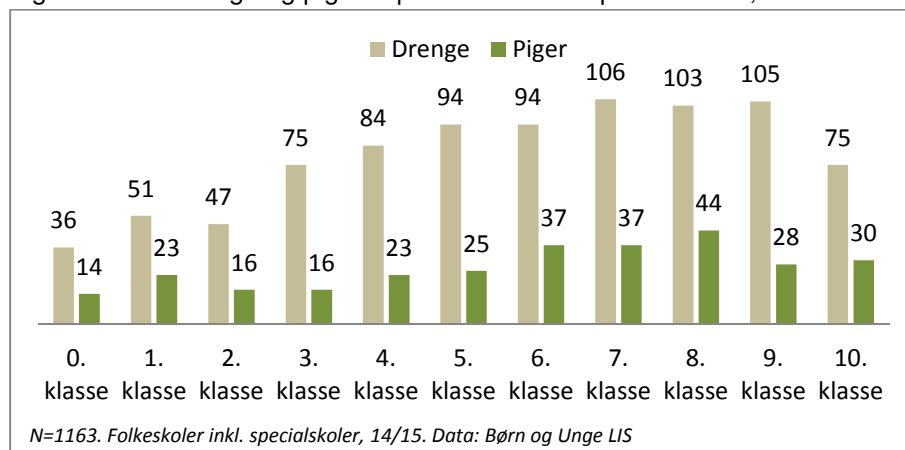

Elever i specialklasser

Ved fordelingen af drenge og piger i specialklasser viser der sig et tilsvarende mønster, hvor drengene er stærkt overrepræsenterede, som det fremgår af figur 2. Der er næsten 3 gange så mange drenge som piger i specialklasse på tværs af alle årgange, idet 74,8 % af specialklasseeleverne er drenge mens 25,2 % er piger.

Andelen af drenge i specialklasser varierer over klassetrinnene fra 68,9 % som det laveste (1. klasse) til 82,4 % som det højeste (3. klasse). I betragtning af, at der er tale om relativt få elever i specialklasser pr. årgang, er der ikke tale om store udsving i fordelingen af drenge og piger.

Figur 2: Antal drenge og piger i specialklasse delt på klassetrin, 14/15.

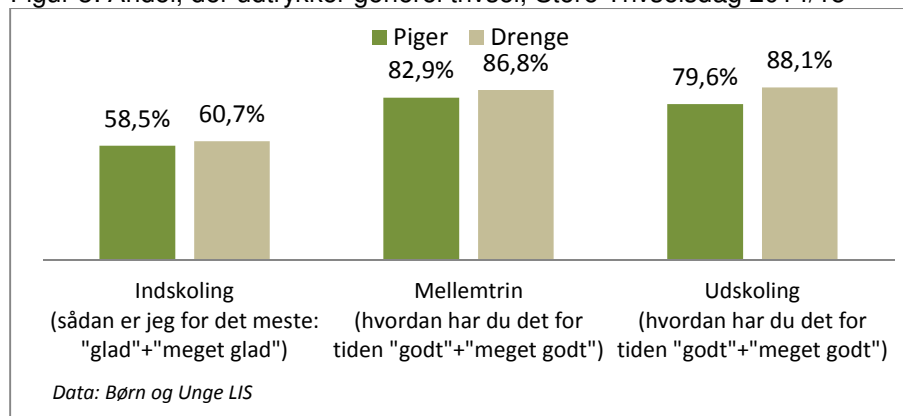
Trivsel og mistrivsel

20. juni 2016
Side 3 af 13

Generel trivsel

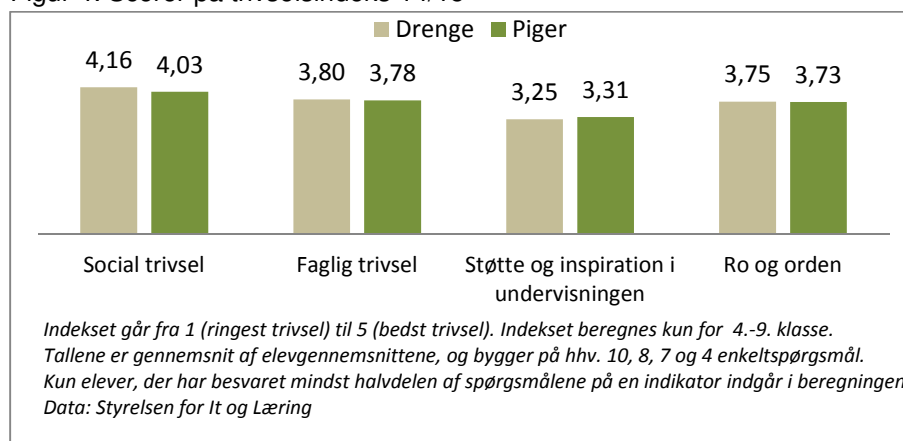
Ser man på trivslen overordnet er billedet, at drengene generelt trives bedre end pigerne, og at forskellen bliver større, jo længere børnene er i skoleforløbet. Således angiver 60,7 % af drengene og 58,5 % af pigerne i indskoling at være "meget glad" for det meste, 86,8 % af drengene og 82,9 % af pigerne på mellemtrinnet angiver at de har det "godt" eller "meget godt" for tiden, og for udskoling er det 88,1 % af drengene og 79,6 % af pigerne der svarer det samme – en forskel i udskoling på hele 8,5 procentpoint (figur 3).

Figur 3: Andel, der udtrykker generel trivsel, Store Trivselsdag 2014/15

I forhold til de 4 overordnede trivselsindikatorer fra de nationale trivselsmålinger 2014/15, der er defineret af undervisningsministeriet (figur 4), fremgår det, at der ikke er de store forskelle imellem kønnene. Den største forskel ses på indikatoren "social trivsel", hvor drengene scorer 0,13 højere på indekset end pigerne. "Støtte og inspiration i undervisningen" er eneste indikator, hvor pigerne scorer højere end drengene.

Figur 4: Scorer på trivselsindeks 14/15

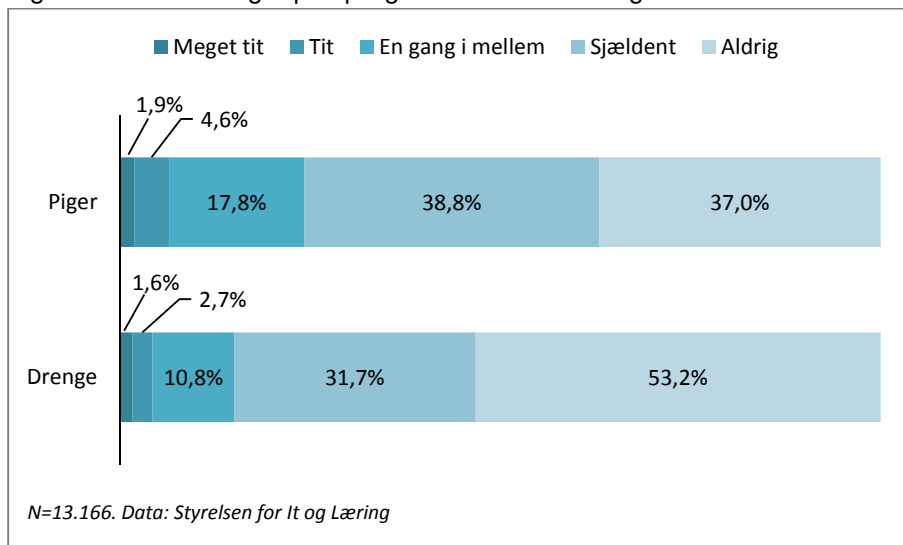

Fokuserer man i stedet på de enkelte underspørgsmål, viser det sig dog, at de overordnede indikatorer dækker over nogle betydelige forskelle kønnene imellem. Nogle eksempler herpå er fremhævet herunder.

20. juni 2016
Side 4 af 13

Figur 5 viser, hvordan hhv. drengens og pigernes svar fordeler sig på spørgsmålet om, hvorvidt de føler sig ensomme. Det ses, at hvor 15,1 procent af drengene svarer, at de "meget tit", "tit" eller "ind i mellem" er ensomme, gælder dette for 24,3 procent af pigerne. Tilsvarende er der 16,2 procentpoint færre piger end drengene, der svarer, at de "aldrig" føler sig ensomme. Pigerne er ligeledes overrepræsenteret blandt de elever, der "for det meste" eller "altid" er bange for at blive til grin i skolen med 19,7 % piger og 13,4 % drengene.

Figur 5: Svarfordelinger på spørgsmålet: "Føler du dig ensom?"

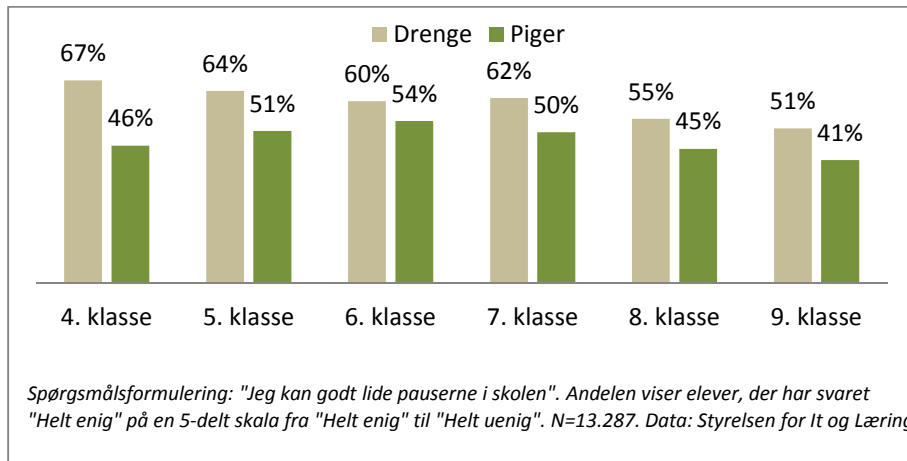
Undervisning og pauser

Også hvis man ser på elevernes syn på pauserne versus undervisningen, er der forskel på drengene og pigernes trivsel. Figur 6 viser, at flere drenge end piger godt kan lide pauserne i skolen. Forskellen mellem kønnene er størst for eleverne på 4. klassetrin, hvor drengenes andel ligger 21 procentpoint højere. Samtidig er der også en forskellig tendens mellem kønnene over klassetrin, hvor andelen af drenge, der svarer "helt enig" er højest i 4. klasse mens andelen for pigerne er højest i 6. klasse.

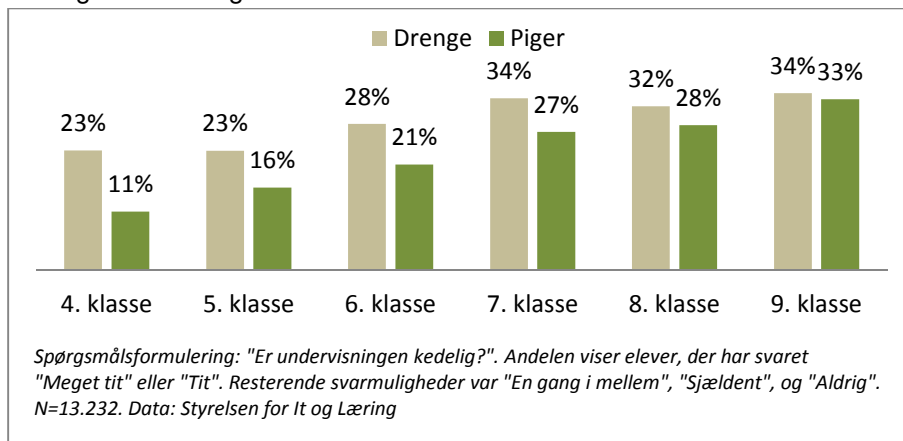
Figur 6: Andelen drenge og piger, der er helt enige i at de godt kan lide pauserne i skolen 14/15

20. juni 2016
Side 5 af 13

Det omvendte mønster gør sig gældende i forhold til selve undervisningstiden, hvor drengene keder sig i højere grad end pigerne, jf. figur 7 herunder.

Figur 7: Andelen af drenge og piger, der "meget tit" eller "tit" synes, at undervisningen er kedelig 14/15

Figur 7 viser, at drengene i højere grad end pigerne finder undervisningen kedelig. Tilsvarende svarer færre drenge i et andet spørgsmål, at undervisningen ofte er spændende. Herudover ses det også, at forskellen mellem drengene og pigerne er størst på de yngste klassetrin, mens kønnene er stort set på samme niveau i 9. klasse. Der er for begge køn en større andel, der ofte finder undervisningen kedelig i udskoling.

Baggrund for mistrivsel

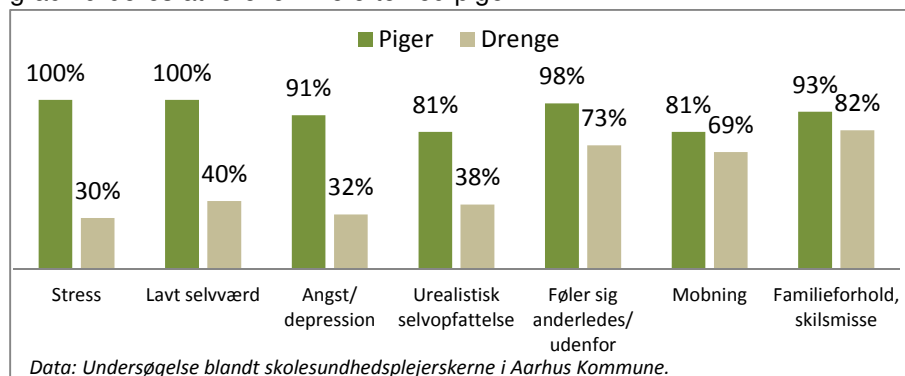
I en spørgeskemaundersøgelse blandt skolesundhedsplejerskerne på alle folkeskoler og private skoler i Aarhus Kommune gennemført i juli 2015 vedr. deres vurdering af elevernes trivsel ved udskolingssamtalerne¹ angav over 25 % flere sundhedsplejersker, at de ofte oplevede stress, lavt selvværd, angst/depression, urealistisk selvopfattelse og at føle sig anderledes/udenfor ved piger, end at de ofte oplevede samme forhold ved drenge (figur 8).

Omvendt angav flere, at de ofte oplevede at mistrivsel omhandlede misbrug af stoffer/alkohol i hjemmet, isolation og sorg ved drenge end ved piger (figur 9).

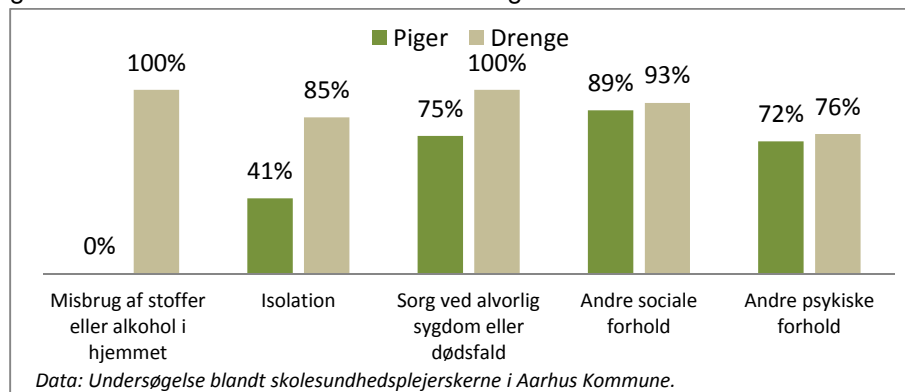
20. juni 2016

Side 6 af 13

Figur 8: Andel af skolerne, hvor sundhedsplejersken vurderer at følgende forhold "ofte" gør sig gældende ved hhv. piger og drenge – forhold der i højest grad vurderes at forekomme ofte ved piger.

Figur 9: Andel af skolerne, hvor sundhedsplejersken vurderer at følgende forhold "ofte" gør sig gældende ved hhv. piger og drenge – forhold der i højest grad vurderes at forekomme ofte ved drenge.

¹ Der er tale om sundhedsplejerskernes umiddelbare vurdering, der er således ikke set på f.eks. journaler. Der er én besvarelse pr. skole, svarprocent 83 %. Seneste udskolingssamtale lå ca. halvandet år før sundhedsplejerskernes besvarelse af spørgeskemaet.

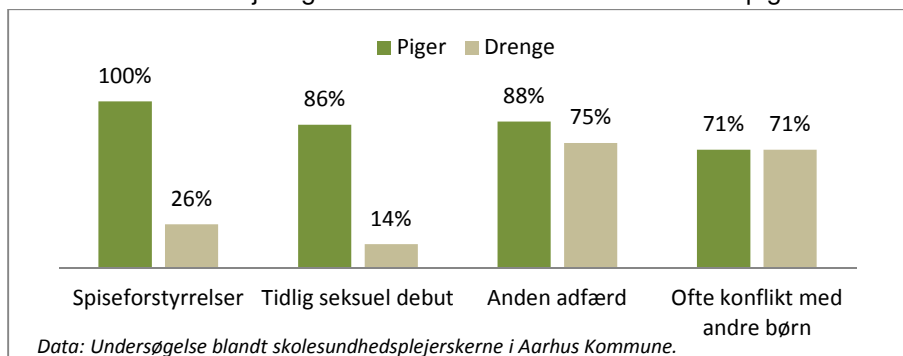
Typer af risikoadfærd

20. juni 2016
Side 7 af 13

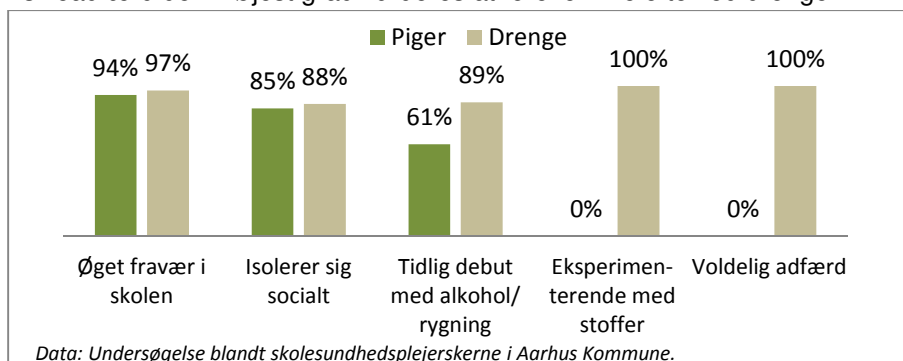
Ligeledes angav sundhedsplejerskerne, at mistrivsel kom til udtryk i forskellig risikoadfærd. Fælles for begge køn vurderede næsten alle sundhedsplejersker at mistrivsel ofte viste sig som øget fravær, at børnene/de unge isolerede sig socialt og kom i konflikter med andre børn. Særligt ved pigerne oplevede flest at mistrivsel viste sig som spiseforstyrrelser og tidlig seksuel debut (figur 10). Ved drengene oplevedes risikoadfærden særligt ved at drengene eksperimenterede med stoffer, havde voldelig adfærd og tidlig debut med alkohol/rygning (figur 11).

Dette billede afspejles også i de tilgængelige data: når man opgør bekymringstyper til underretninger på børn i alderen 13-16 år opdelt på køn; i det forhold at flere drenge end piger i 9. kl. har været fulde mere end 10 gange (ved Store Trivselsdag 2014/15 12 % drenge og 8 % piger) og ryger dagligt (4,3 % drenge og 3,2 % piger); og i at der ikke er de store forskelle i fravær mellem drenge og piger (se næste afsnit).

Figur 10: Andel af skolerne, hvor sundhedsplejersken vurderer at mistrivsel "ofte" kommer til udtryk ved følgende risikoadfærd ved hhv. piger og drenge – risikoadfærd der i højest grad vurderes at forekomme ofte ved piger.

Figur 11: Andel af skolerne, hvor sundhedsplejersken vurderer at mistrivsel "ofte" kommer til udtryk ved følgende risikoadfærd ved hhv. piger og drenge – risikoadfærd der i højest grad vurderes at forekomme ofte ved drenge.

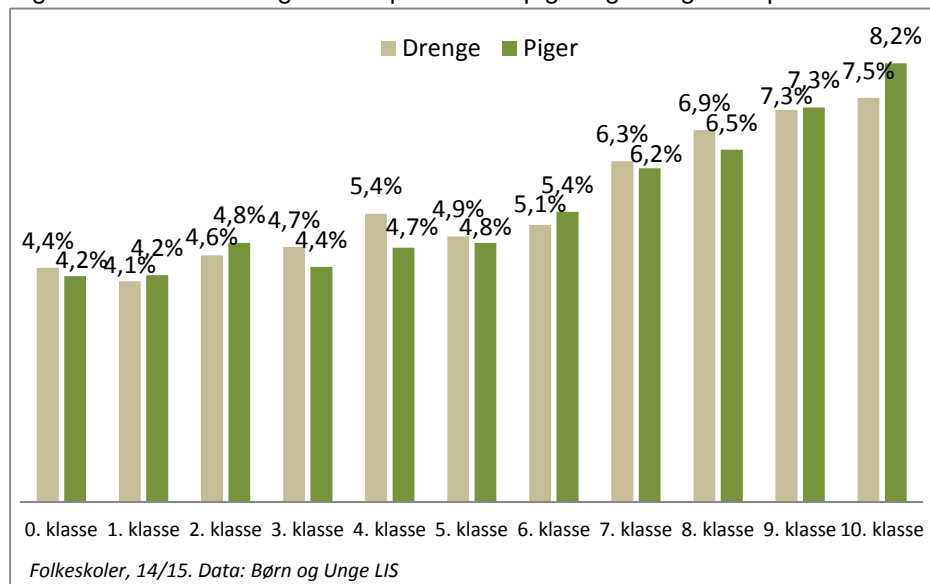

Fravær

Figur 12 viser den gennemsnitlige fraværsprocent for drenge og piger. Det ses, at mens der er mærkbar forskel mellem 0. og 10. klassetrin, hvor den gennemsnitlige fraværsprocent næsten fordobles, er der ikke stor forskel kønnene imellem. De største forskelle findes for 4. klasse, hvor drengene har 0,7 procentpoint højere gennemsnitligt fravær end pigerne, og 10. klasse, hvor det er pigerne, der har 0,7 procentpoint højere fravær.

20. juni 2016
Side 8 af 13

Figur 12: Gennemsnitlig fraværsprocent for piger og drenge delt på klassetrin

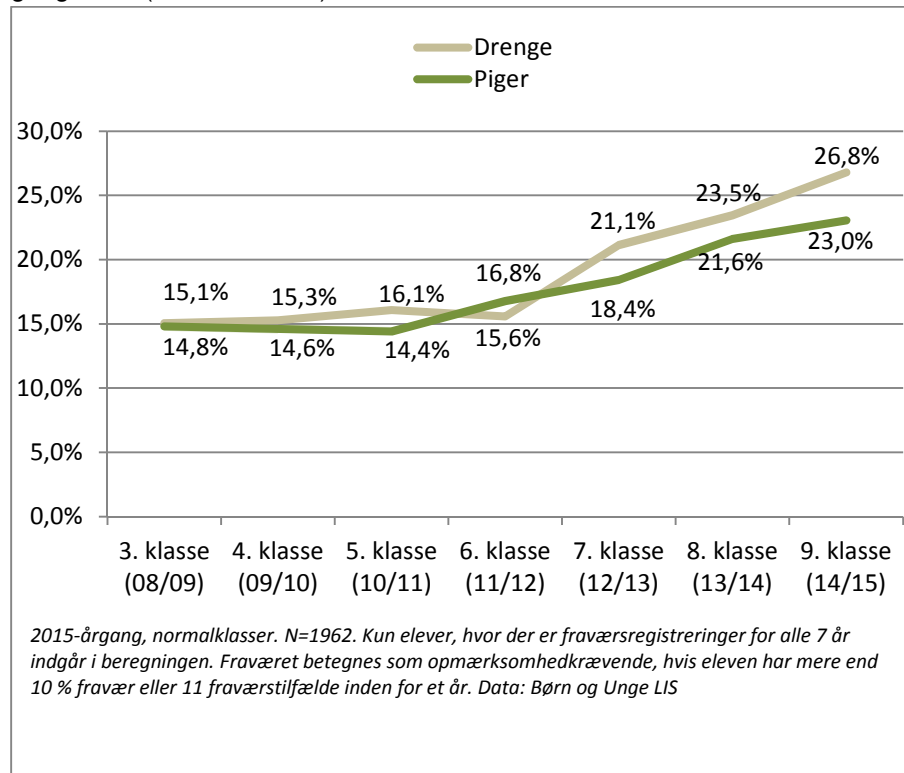

En anden indikator på fravær er opmærksomhedskrævende fravær, der defineres som en fraværsprocent på 10 % eller derover eller flere end 11 fraværs-tilfælde inden for et år. Figur 13 viser udviklingen i opmærksomhedskrævende fravær tilbage i tid for årgangen, der afsluttede 9. klasse i sommeren 2015. Figuren viser således, hvor stor en andel af hhv. drengene og pigerne fra denne årgang, der havde opmærksomhedskrævende fravær, fra da de gik i 3. klasse i 08/09 til de gik i 9. klasse i 14/15.

Figur 13: Andel elever med opmærksomhedskrævende fravær over tid for årgang 2015 (normalklasser)

20. juni 2016
Side 9 af 13

Det ses af figuren, at andelen af drenge med opmærksomhedskrævende fravær i alle år på nær 6. klasse lå en smule højere for drengene end for pigerne. Forskellen bliver dog først tydelig i udskolingen fra 7. klasse, hvor andelen af drenge med opmærksomhedskrævende fravær var hhv. 2,7, 1,9 og 3,8 procentpoint højere end det var tilfældet for pigerne. I disse år steg det opmærksomhedskrævende for begge køn desuden markant.

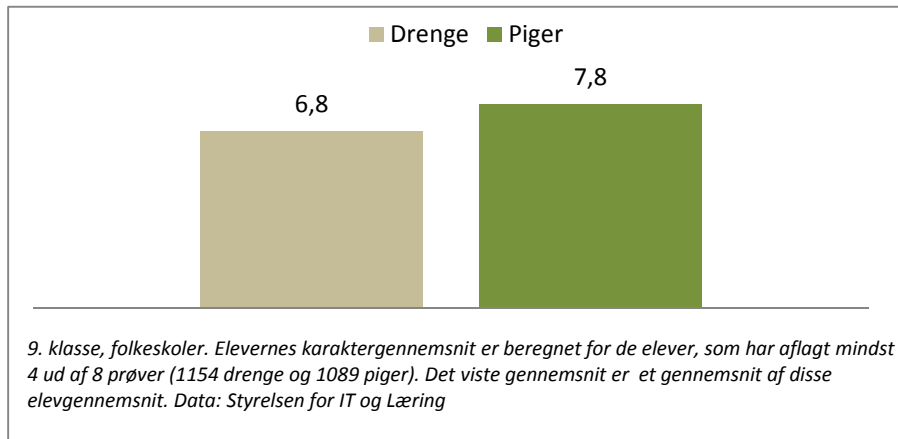
Karaktergennemsnit og aflagte prøver

Ser man på, hvordan drengene og pigerne klarer sig til folkeskolens afgangsprøve, klarer pigerne sig generelt set en smule bedre end drengene. Dette fremgår af figur 14 og 15. Pigerne opnår i gennemsnit bedre karakterer, en højere andel går til alle folkeskolens afgangsprøver og en højere andel af pigerne lever op til erhvervsskolernes adgangskrav. Kun på tre skoler i Aarhus opnår drengene i gennemsnit bedre karakterer end pigerne.

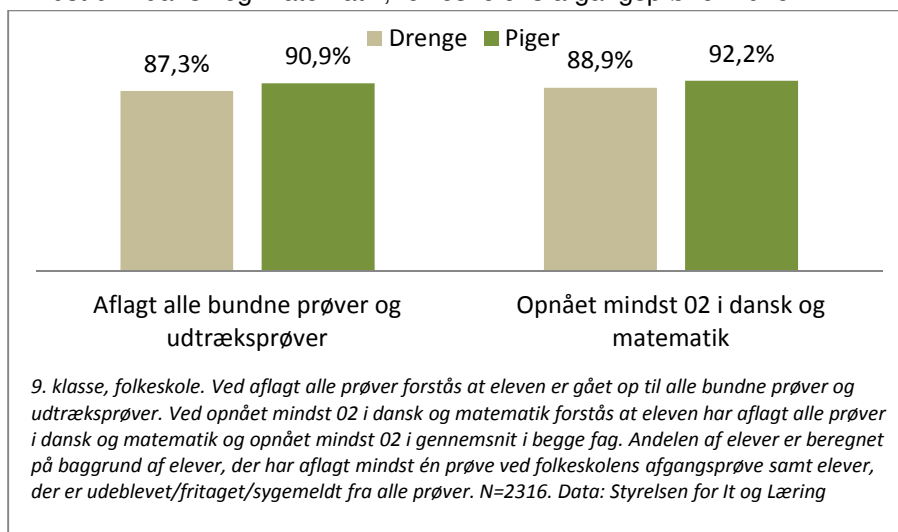

Figur 14: Karaktergennemsnit i bundne prøvefag, folkeskolens afgangsprøver 2015

20. juni 2016
Side 10 af 13

Figur 15: Andelen, der har aflagt alle prøver samt andelen, der har opnået mindst 02 i dansk og matematik, folkeskolens afgangsprøver 2015

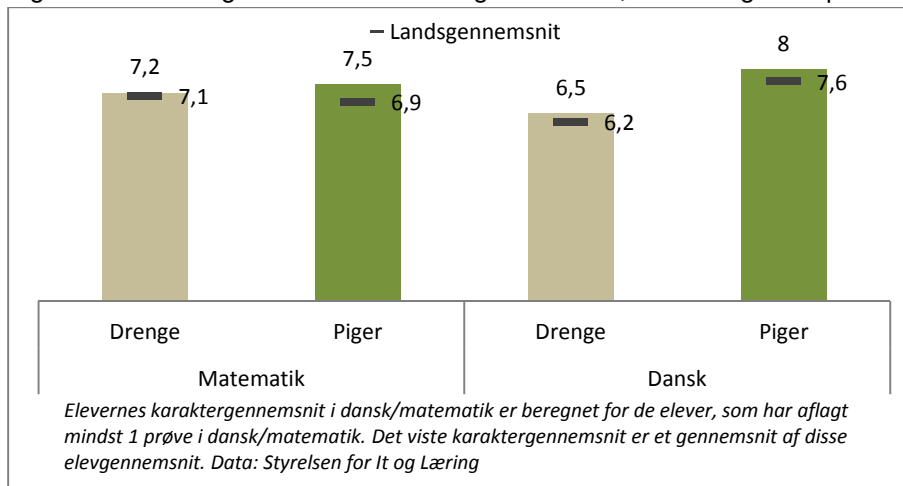

Figur 16 viser desuden, at pigerne i Aarhus – i modsætning til på landsplan – klarer sig bedre end drengene i både dansk og matematik. Således har pigerne et gennemsnit på 8 i dansk over for drengenes på 6,5 – hvilket afspejler mønstret på landsplan, hvor gennemsnittet for piger og drenge er hhv. 0,4 og 0,3 karakterpoint under gennemsnittet i Aarhus. I matematik er pigernes gennemsnit på 7,5 og drengenes på 7,2. Denne forskel er ikke lige så markant som forskellen i dansk – men det er dog interessant, at det på landsplan er drengene, der opnår højeste matematikgennemsnit, med 0,2 karakterpoint højere gennemsnit end pigerne.

Figur 16: Karaktergennemsnit i dansk og matematik, Aarhus og landsplan

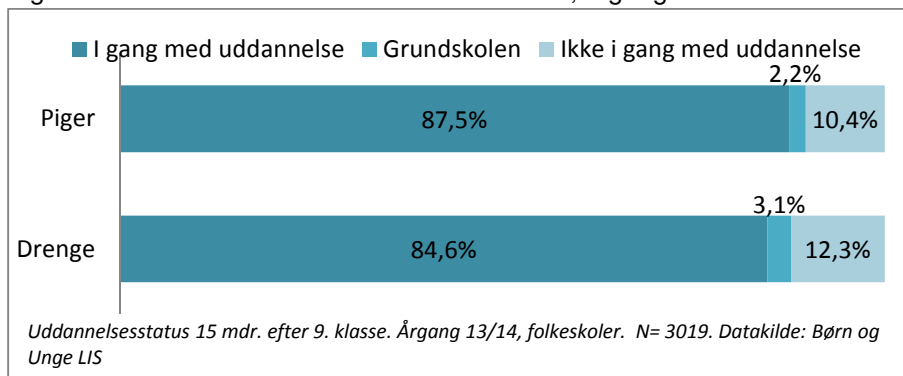
20. juni 2016
Side 11 af 13

Overgang til ungdomsuddannelse

Figur 17 viser andelen af drenge og piger, der er i gang med en ungdomsuddannelse, fortsat er indskrevet i grundskolen eller er uden for uddannelse 15. mdr. efter de gik i 9. kl. i skoleåret 2013/14. Det fremgår af figuren, at andelen af piger, der er i gang med en ungdomsuddannelse er ca. 3 procentpoint højere end andelen af drenge. Tilsvarende er der ca. 2 procentpoint flere drenge end piger, der ikke er i gang med en ungdomsuddannelse 15. mdr. efter afsluttet 9. kl. Tidligere analyser viser desuden, at risikoen for frafald fra ungdomsuddannelser er større blandt drenge end piger når der kontrolleres for en række andre relevante faktorer.

Figur 17: Uddannelsesstatus 15 mdr. efter 9. kl., årgang 13/14²

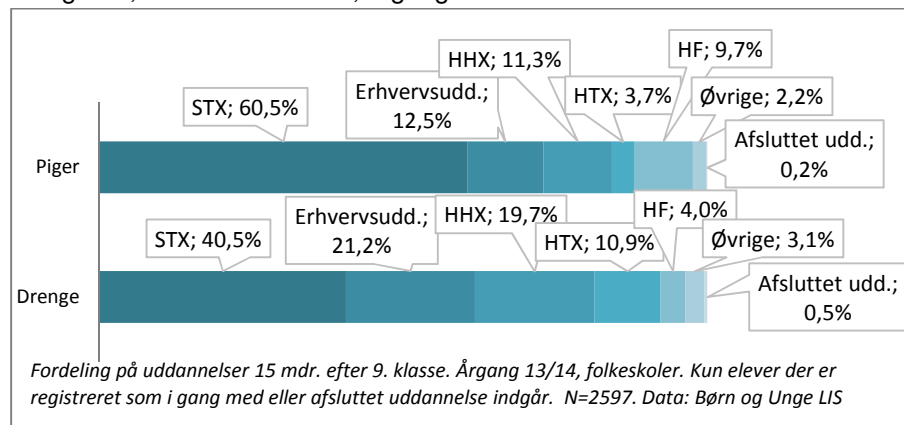
² Der gøres opmærksom på at Figur 15 og Figur 16 adskiller sig fra kommunens budgetmål for andelen af unge i ungdomsuddannelse, der baserer sig på uddannelsesstatus 15 måneder efter definitivt afsluttet folkeskole (9. eller 10. kl.)

20. juni 2016
Side 12 af 13

Figur 18 viser, hvordan de drenge og piger, der er i gang med uddannelse, fordeler sig på de forskellige uddannelser. Tallene er for samme årgang som ovenstående figur. Det ses, at pigerne er i overtal på STX, hvor langt de fleste af årgangens elever går – dette gælder 60,5 % af de piger, der er i uddannelse og 40,5 % af drengene. Der er ligeledes flere piger på HF, mens der for alle øvrige kategorier er flest drenge.

Figur 18: Andelen af hhv. piger og drenge i de forskellige uddannelsesstatuskategorier, 15 mdr. efter 9. kl, årgang 13/14

De elever, der klarer sig allerbedst ved 9.klassesprøverne

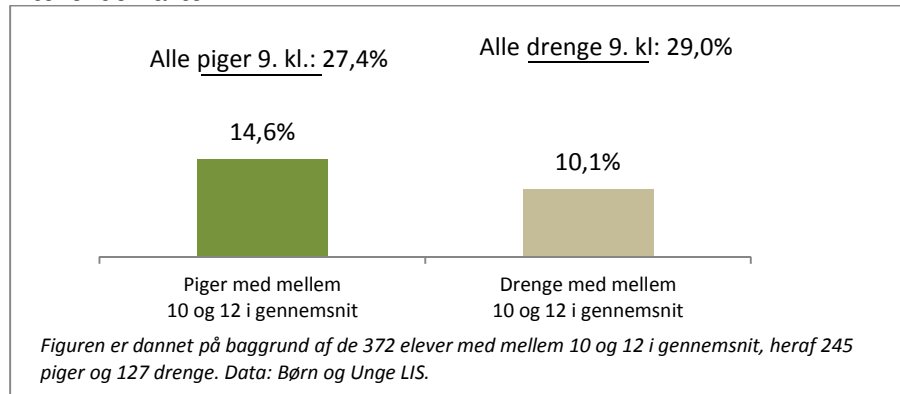
Der viser sig nogle særlige forskelle ved de piger og drenge, der ved folkeskolens afgangsprøver opnår de allerbedste resultater. I figur 19 og 20 er medtaget de i alt 245 piger og 127 drenge, der ved prøverne i 9. klasse skoleåret 2014/15 opnåede mellem 10 og 12 i gennemsnit af de bundne prøvfag og som samtidig var gået op til alle dansk- og matematikprøver.

Ser man på andelen af eleverne med opmærksomhedskrævende fravær, ligger det for både pigerne og drengene i denne gruppe betydeligt under det samlede gennemsnit for alle 9. klasses eleverne. Det er dog interessant, at hvor drengene samlet set har mest fravær, er andelen med opmærksomhedskrævende fravær blandt eleverne med de højeste gennemsnit 4,5 procentpoint lavere for drengene end for pigerne.

Figur 19: Andel af elever med 10-12 i gennemsnit, der har opmærksomhedskrævende fravær

20. juni 2016
Side 13 af 13

Der er ligeledes en betydelig forskel mellem pigerne og drengene, når man ser på trivslen i 9. klasse. Drengene scorer væsentlig højere end pigerne, både blandt alle 9. klasses elever og når man ser på gruppen med de højeste karakterer for sig. Endvidere gælder det for begge køn, at de elever, der har de højeste gennemsnit, også gav udstyk for større trivsel end gennemsnittet af 9. klasses eleverne. Der viser sig et interessant forhold, når man findeler tallene yderligere, og skelner mellem de elever, hvis gennemsnit er mellem hhv. 10-11 og 11-12. Her viser det sig, at for drengene følges højere karakterer og højere trivsel ad, mens pigernes trivsel er lavere for gruppen med de allerhøjeste gennemsnit på 11-12 end for gruppen med 10-11 i gennemsnit. Pigerne med 11-12 i gennemsnit udtrykker dog stadig højere trivsel end gennemsnittet for alle piger i 9. klasse.

Figur 20: Andelen af elever med 10-11 og 11-12 i gennemsnit, der har det "godt" eller "meget godt", Store Trivselsdag 2014/15

